

Vindplaats: JV 2009/372
Instantie: Rechtbank 's-Gravenhage (civiel recht)
Datum: 5 maart 2009

Rolnr: 307112/HA RK 08-284
College: Mr. Punt
Mr. Koppen
Mr. Olland

Auteur noot: Mr. H. de Voer

Partijen: A.,
eiser,
gemachtigde: mr. M.S.C. Leistra,
tegen
de Staat der Nederlanden,
verweerder,
gemachtigde: mr. L.C.M. Hakkaart.

Trefwoorden: Naturalisatie, mede

Artikelen: Rw Ned, art. [11 lid 1 \(oud\)](#)

Samenvatting

Verzoek vaststelling Nederlandschap. Verzoeker geboren op 1979 te Kiev is op 20 augustus 1991 met haar moeder die is hertrouwd met een Nederlandse man in Nederland komen wonen. In september 1995 vestigde het gezin zich in Duitsland. De moeder van verzoeker heeft op 3 januari 1997 vanuit Duitsland voor haarzelf en voor haar op dat moment nog minderjarige zoon (verzoeker) in Nederland een verzoek tot naturalisatie ingediend. Vervolgens zijn moeder en zoon naar Portugal vertrokken terwijl stiefvader deels ook in Duitsland verbleef. Op 8 april 1997 is nogmaals verzocht om medenaturalisatie van verzoeker. Dit verzoek is zelf bij brief van 8 april door verzoeker ondersteund. De stiefvader heeft ingestemd met het verzoek tot medenaturalisatie. De moeder heeft bij koninklijk besluit van 18 september 1997 de Nederlandse nationaliteit verkregen. Daarbij is geen voorbehoud gemaakt ten aanzien van haar minderjarige kinderen. Het door de Staat gemaakte onderscheid tussen een "gewoon" koninklijk besluit en een zogeheten buitenland-KB, is niet op de wet gegrond. Het koninklijk besluit van 18 september 1997 bevat geen voorbehoud als bedoeld in art. 11 lid 1 (oud) RWN. Er moet dan ook van worden uitgegaan dat verzoeker indertijd met zijn moeder is meegenaturaliseerd. De omstandigheid dat de Staat een aantal jaren nadien ten aanzien van verzoeker tot de conclusie is gekomen dat een voorbehoud ten tijde van de naturalisatie wel wenselijk geweest zou zijn, kan niet meebrengen dat alsnog het in genoemde artikel bedoelde voorbehoud geacht moet worden te zijn gemaakt en verzoeker niet de Nederlandse nationaliteit zou hebben verkregen. Of verzoeker ten tijde van het koninklijk besluit al dan niet in Nederland verbleef, kan dan ook in het midden blijven. Verzoek gegrond; toewijzing Nederlandschap.

I. Het procesverloop

- 1.1. Verzoeker heeft: op 11 maart 2008 een verzoekschrift ingediend waarin hij de rechtbank verzoekt vast te stellen dat hij: het Nederlandschap bezit.
 - 1.2. De Staat heeft zich bij brief van 4 november 2008 op het standpunt gesteld dat verzoeker niet in het bezit is van de Nederlandse nationaliteit. De officier van justitie heeft zich schriftelijk gerefereerd aan het oordeel van de rechtbank.
 - 1.3. De mondelinge behandeling van het verzoekschrift heeft plaats gevonden op 22 januari 2009. Verzoeker is verschenen, vergezeld van mr. P.H. Hillen, advocaat te Tilburg. Namens de Staat is mr. L.C.M. Hakkaart verschenen.
- ### *2. De feiten*

- 2.1. Verzoeker is geboren op (...) 1979 te Kiev als wettig kind van de heer B. (van Oekraïense nationaliteit) en van mevrouw C. (van Russische nationaliteit). Bij zijn geboorte verkreeg verzoeker de Oekraïense nationaliteit.
- 2.2. De ouders van verzoeker zijn op 21 maart 1985 gescheiden en de moeder is op 5 december 1991 hertrouwd met de heer D. (van Nederlandse nationaliteit). Op 20 augustus 1991 is verzoeker in Nederland komen wonen. In september 1995 vestigde het gezin zich in Duitsland. Verzoeker verkreeg een Duitse verblijfvergunning. De moeder van verzoeker heeft op 3 januari 1997 vanuit Duitsland voor haarzelf en voor haar op dat moment nog minderjarige zoon (verzoeker) in Nederland een verzoek tot naturalisatie ingediend.
- 2.3. Verzoeker en zijn moeder zijn vervolgens vertrokken naar Portugal, terwijl de stiefvader van verzoeker deels ook in Duitsland verbleef. De moeder van verzoeker heeft vanuit Portugal bij brief van 8 april 1997 nogmaals verzocht om medenaturalisatie van verzoeker. Verzoeker heeft dit verzoek zelf bij brief van 8 april

1997 ondersteund. Daarin heeft hij uiteengezet waarom hij de Nederlandse nationaliteit wenst te verkrijgen. De (stief)vader van verzoeker heeft ingestemd met het verzoek tot medenaturalisatie.

2.4. In het door de moeder van verzoeker ingediende verzoek om naturalisatie, gedateerd 3 januari 1997, vraagt zij tevens om naturalisatie van verzoeker. Blijkens zijn schriftelijke verklaring d.d. 8 april 1997 wenste verzoeker de Nederlandse nationaliteit te verkrijgen.

2.5. De moeder van verzoeker heeft bij koninklijk besluit van 18 september 1997 de Nederlandse nationaliteit verkregen. Daarbij is geen voorbehoud gemaakt ten aanzien van haar minderjarige kinderen.

3. *Het verzoek en het verweer*

3.1. Verzoeker voert aan dat zijn moeder bij koninklijk besluit van 18 september 1997 de Nederlandse nationaliteit heeft verkregen en dat hij als minderjarige deelt in de naturalisatie van zijn moeder, omdat hij op 18 september 1997 bij zijn moeder in Portugal verbleef en hij bij fictieve terugkeer naar Nederland op genoemde datum over een niet tijdelijk verblijfsrecht zou beschikken.

3.2. De Staat heeft aangevoerd dat tot 1 april 2003 in vrijwel ieder koninklijk besluit tot verlening van het Nederlanderschap was opgenomen dat het Nederlanderschap werd onthouden aan minderjarige kinderen aan wie geen verblijf voor onbepaalde tijd in Nederland, onderscheidenlijk de Nederlandse Antillen of Aruba was toegestaan. Reden voor het ontbreken van dit algemene voorbehoud in het koninklijk besluit betreffende de moeder van verzoeker was volgens de Staat, dat het: een zogeheten buitenland-KB betrof. Daarvan is sprake wanneer alle in het KB vermelde personen woonachtig zijn in het buitenland. Om te bewerkstelligen dat kinderen die in het buitenland in gezinsverband met hun ouders samenwoonden, niet zouden worden uitgesloten van medenaturalisatie met hun ouder(s), werd in buitenland-KB's vanaf begin 1995 geen algemeen voorbehoud meer opgenomen, aldus de Staat.

Voorts voert de Staat aan dat het ten aanzien van mee te naturaliseren kinderen van een verzoeker die in het buitenland woont beleid was en is om fictief te toetsen of er bedenkingen zouden bestaan tegen verblijf voor onbepaalde tijd in het Koninkrijk indien hierom gevraagd zou worden. Van bedenkingen is sprake als de minderjarige feitelijk geen deel uitmaakt van het gezin van de in het buitenland wonende ouder. Ten tijde van de beoordeling van het naturalisatieverzoek van de moeder is de Staat er vanuit gegaan dat verzoeker feitelijk deel uitmaakte van het gezin in het buitenland, zodat verzoeker met zijn moeder zou zijn meegenaturaliseerd.

Uit de informatie waarover de Staat thans beschikt komt de Staat echter tot de conclusie dat verzoeker ten tijde van de naturalisatie van zijn moeder niet in Portugal maar in Sittard woonde en aldaar een zelfstandig bestaan leidde, zodat verzoeker feitelijk geen deel meer uitmaakte van het gezin van zijn moeder, en hem géén verblijf voor onbepaalde tijd binnen het Koninkrijk was toegestaan.

4. *Het wettelijk kader*

4.1. Ten tijde van het naturalisatieverzoek, van de moeder van verzoeker was artikel 11 lid 1 (oud) van de Rijkswet op het Nederlanderschap (RWN) van toepassing. Die bepaling luidde:

"Het minderjarige niet-Nederlandse kind van een vader of moeder aan wie het Nederlanderschap is verleend, deelt in deze verlening, tenzij te zijnen aanzien in het besluit een voorbehoud is gemaakt. De wettelijke vertegenwoordiger en het kind, mits het de leeftijd van 12 jaar heeft bereikt, worden in de gelegenheid gesteld hun mening omtrent de medenaturalisatie kenbaar te maken."

5. *De beoordeling*

5.1. Het door de Staat gemaakte onderscheid tussen een "gewoon" koninklijk besluit en een zogeheten buitenland-KB, is niet op de wet gegrond. Het koninklijk besluit van 18 september 1997 bevat geen voorbehoud als bedoeld in artikel 11 lid 1(oud) RWN. Er moet dan ook van worden uitgegaan dat verzoeker indertijd met zijn moeder is meegenaturaliseerd. De omstandigheid dat de Staat een aantal jaren nadien ten aanzien van verzoeker tot de conclusie is gekomen dat een voorbehoud ten tijde van de naturalisatie wel wenselijk geweest zou zijn, kan niet meebrengen dat alsnog het in genoemd artikel bedoelde voorbehoud geacht moet worden te zijn gemaakt en verzoeker niet de Nederlandse nationaliteit zou hebben verkregen. Of verzoeker ten tijde van het koninklijk besluit al dan niet in Nederland verbleef kan dan ook in het midden blijven.

5.2. Het vorenstaande leidt tot de conclusie dat het verzoek als volgt dient te worden toegewezen.

Beslissing

De rechtbank stelt vast dat A., geboren op (...) 1979 te Kiev (Oekraïne), vanaf 18 september 1991 in het bezit is van de Nederlandse nationaliteit.

Noot:

1. Vóór 1 april 2003 kwam het voor dat niet duidelijk was of een minderjarige had gedeeld in de naturalisatie van zijn ouder(s). Zie ook de toelichting op artikel 11 RWN in de Handleiding bij de toepassing van de RWN, zoals deze luidde op 4 maart 2003 (*Stcrt.* 2003, 44). De zaak die leidde tot de hierboven afgedrukte uitspraak vormt daar een goed voorbeeld van.

2. De verzoeker is geboren in 1979, in Kiev, als wettig kind van een Oekraïense vader en een Russische moeder. Zijn ouders zijn in 1985 gescheiden en de moeder hertrouwde op 5 december 1991 met een Nederlander. Van 1991 tot 1995 woonde het gezin in Nederland. In 1995 verhuisde het gezin naar Duitsland.

Op 3 januari 1997 diende de moeder voor zichzelf en haar toen nog minderjarige zoon een naturalisatieverzoek in. Daarna zijn moeder, (stief)vader en zoon naar Portugal verhuisd. Bij brief van 8 april 1997 verzocht moeder vanuit Portugal nogmaals om medenaturalisatie van haar zoon. Bij deze brief heeft hij ook zelf zijn zienswijze over de medenaturalisatie gegeven, en de redenen genoemd waarom hij de Nederlandse nationaliteit wenste te verkrijgen. Bij KB van 18 september 1997 heeft de moeder de Nederlandse nationaliteit verkregen. In dat KB is geen voorbehoud gemaakt ten aanzien van de zoon. Op 11 maart 2008 verzoekt de zoon de Rechtbank Den Haag vast te stellen dat hij het Nederlanderschap bezit (art. 17 RWN). De Staat heeft zich bij brief van 4 november 2008 op het standpunt gesteld dat de zoon geen Nederlander is.

3. Het wettelijk kader van deze zaak wordt gevormd door artikel 11 RWN 1985. Een minderjarig kind naturaliseerde in beginsel met zijn ouder(s) mee, tenzij voor hem expliciet een voorbehoud werd gemaakt in het KB waarbij aan zijn ouder(s) het Nederlanderschap werd verleend. In de regel werd een dergelijk voorbehoud gemaakt als het kind buiten het Koninkrijk woonachtig was. Wanneer de naturalisandus niet vermeldde dat hij een in het buitenland wonend kind had, kon het dus voorkomen dat geen voorbehoud werd gemaakt en het kind zodoende stiekem werd meegenaturaliseerd (zie De Groot en Tratnik, *Nederlands nationaliteitsrecht*, Deventer 1998, p. 131-132). Om dit probleem op te lossen werd door de staatssecretaris van Justitie op 31 maart 1992 een circulaire vastgesteld (circulaire van de staatssecretaris van Justitie van 31 maart 1992, kenmerk 200189/192, iwt 1 april 1992). Deze circulaire werd tevens overgenomen in het beleid. Ten tijde van de indiening van het naturalisatieverzoek in deze zaak, 3 januari 1997, was de Handleiding van augustus 1994 (kenmerk 448953/94/IND) van toepassing. Op grond van deze circulaire werd vanaf die datum in ieder naturalisatiebesluit een algemeen voorbehoud opgenomen dat luidde: 'Het Nederlanderschap wordt onthouden aan de minderjarige kinderen van de in art. 1 van dit besluit genoemde personen aan wie geen verblijf voor onbepaalde tijd in Nederland onderscheidenlijk de Nederlandse Antillen en Aruba is toegestaan'. De Handleiding stelt voorts dat de wet toestaat dat een voorbehoud wordt gemaakt. Dit gebeurt ondermeer als het kind verblijf houdt buiten het Koninkrijk.

4. Geconcludeerd kan dus worden dat na 1992 in elk naturalisatiebesluit van de ouder een algemeen voorbehoud ten aanzien van minderjarige kinderen tegen wier verblijf voor onbepaalde tijd in Nederland bedenkingen bestonden, werd opgenomen. We kunnen constateren dat dit in deze zaak niet is gebeurd. We kunnen ook constateren dat dit niet komt doordat de moeder van verzoeker haar in het buitenland woonachtige kind heeft verzwegen, zodat er geen voorbehoud zou worden gemaakt met als gevolg dat verzoeker stiekem zou worden meegenaturaliseerd. In tegendeel: tot tweemaal toe heeft moeder uitdrukkelijk te kennen gegeven dat zij wilde dat haar minderjarige zoon meenaturaliseerde: bij haar naturalisatieverzoek in januari 1997 en bij brief van 8 april 1997. Bovendien heeft verzoeker zelf bij brief van 8 april 1997 aangegeven waarom hij Nederlander wilde worden. Van opzet aan de kant van verzoeker en zijn moeder waardoor verzoeker onterecht zou zijn meegenaturaliseerd is geen sprake. Er lijkt veeleer sprake van te zijn dat hij ten onrechte niet zou zijn meegenaturaliseerd.

5. Van de gemachtigde van verzoeker heb ik begrepen dat de noodzaak om een Nederlands paspoort aan te vragen uiterst urgent werd toen verzoeker in 2005 in Nederland in vreemdelingenbewaring werd gesteld. Deze bewaring werd vrij snel opgeheven. Tot op de zitting heeft de Staat echter volgehouden dat verzoeker geen Nederlander is. De Staat baseert dit standpunt op het feit dat naar zijn zeggen geen algemeen voorbehoud werd gemaakt in 'buitenland-KB's'. Van een buitenland-KB zou sprake zijn als alle in het KB vermeldde personen in het buitenland wonen. Om er voor te zorgen dat kinderen die in het buitenland met hun ouders in gezinsverband samenwoonden niet werden uitgesloten van medenaturalisatie, werd volgens de Staat vanaf begin 1995 in buitenland-KB's géén algemeen voorbehoud meer opgenomen. Uit dit standpunt van de Staat kunnen wij toch afleiden dat verzoeker met zijn moeder is meegenaturaliseerd? Immers het was 1997 toen moeder het naturalisatieverzoek mede voor haar minderjarige zoon indiende. Hij woonde samen met zijn moeder en (stief)vader in gezinsverband in Portugal. Er waren geen bedenkingen tegen verblijf voor onbepaalde tijd in Nederland. Er is in het naturalisatiebesluit van moeder geen voorbehoud ten aanzien van hem gemaakt.

Subsidiair voert de Staat dan ook aan dat zij ten tijde van de beoordeling van het naturalisatieverzoek van moeder, kon vaststellen dat verzoeker aan alle voorwaarden voldeed en hij met zijn moeder is meegenaturaliseerd. Op grond van informatie waarover de Staat nu zou beschikken komt hij echter tot het tegenovergestelde oordeel.

6. De rechtbank maakt daar korte metten mee en komt naar mijn mening terecht tot de conclusie dat het door de Staat gestelde onderscheid tussen een "buitenland-KB" en een "gewoon-KB" niet op een wettelijke basis berust. De rechtbank past de wettelijke bepaling van artikel 11 RWN 1985 strikt toe en concludeert dat geen voorbehoud is gemaakt in het KB van 18 september 1997 waardoor er van moet worden uitgegaan dat verzoeker indertijd met zijn moeder is meegenaturaliseerd. Het feit dat de Staat een aantal jaren na de naturalisatie op grond van nieuwe informatie tot de conclusie is gekomen dat ten aanzien van verzoeker wél een voorbehoud had moeten worden gemaakt, verandert de zaak niet. De rechtbank stelt dan ook vast dat verzoeker vanaf 18 september 1997 de Nederlandse nationaliteit bezit. De Staat gaat niet in cassatie.

7. Het rechtszekerheidsbeginsel en opgewekt vertrouwen zijn in het nationaliteitsrecht van groot belang. Het rechtszekerheidsbeginsel brengt mee, dat geen verborgen, aanvullende eisen mogen worden gesteld die in de wettelijke formulering niet uitdrukkelijk zijn terug te vinden (HR 1 februari 2008, «JV» 2008/192, m.nt. Jessurun d'Oliveira). Het is naar mijn mening dan ook terecht dat de rechtbank zich baseert op een strikte interpretatie van het wettelijk kader (zie verder over het rechtszekerheidsbeginsel in het nationaliteitsrecht: De Groot, *Nationaliteit en rechtszekerheid*, Den Haag, 2008, met name p. 49-55). Overigens heb ik het begrip "buitenland-KB" in de wet, noch in de parlementaire geschiedenis, noch in het beleid, noch in enig handboek over Nationaliteitsrecht kunnen vinden; een door de Staat voor het publiek zeer goed verborgen

gehouden aanvullende eis dus. Om een einde te maken aan de hier beschreven bewijsrechtelijke problematiek is in de RWN 2003 een nieuw artikel 11 opgenomen, dat bepaalt, dat uitsluitend kinderen die expliciet in het KB zijn vermeld met hun ouder(s) worden meegenaturaliseerd. Hoofregel is niet langer dat minderjarige kinderen meenaturaliseren, tenzij zij expliciet van naturalisatie worden uitgesloten; zij doen dat niet, tenzij expliciet genoemd.

Hermie de Voer, advocaat te Amsterdam